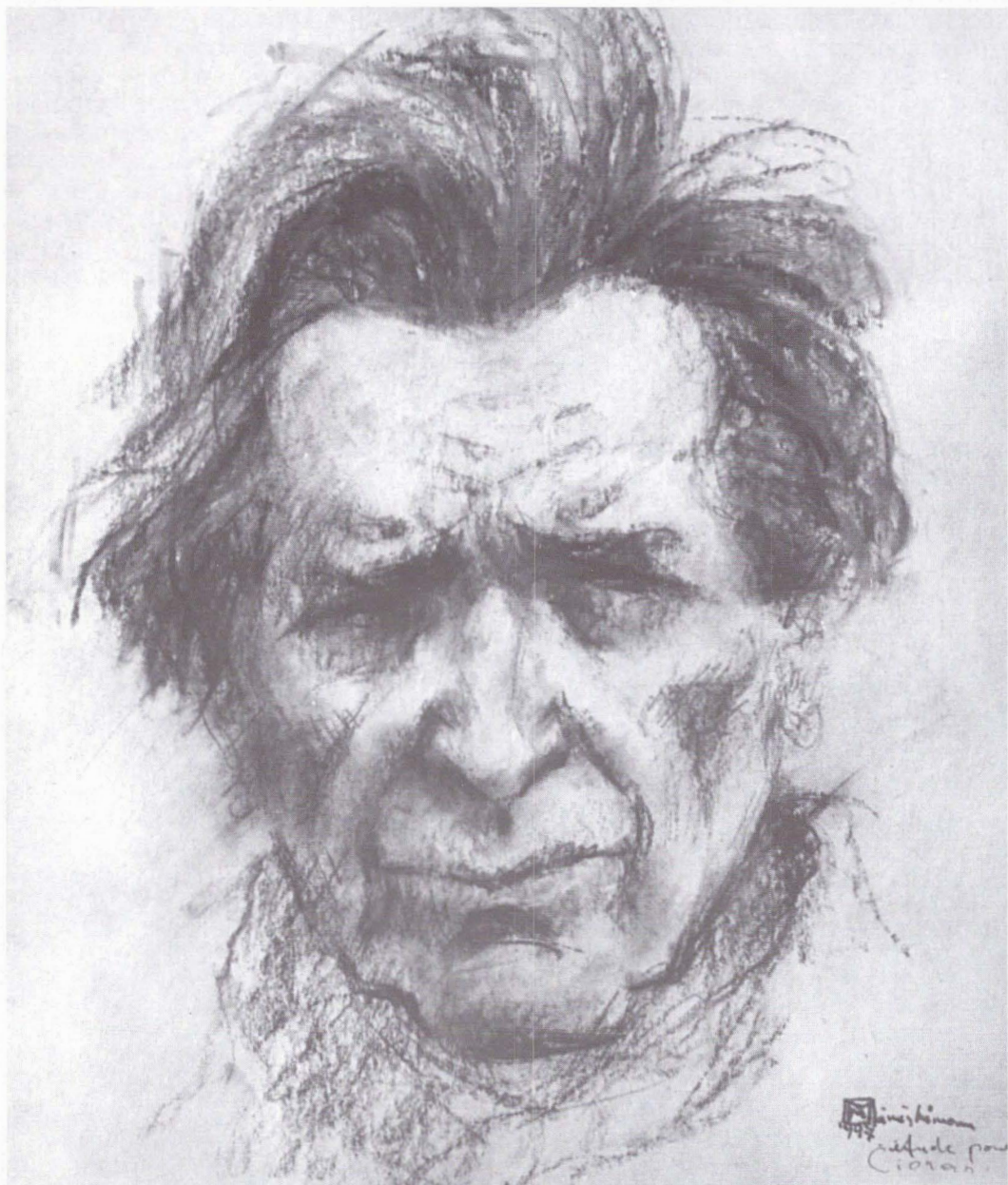

SPECTACOLE

Nicolae PRELIPCEANU

Celălăt, adică același, Cioran

Desen de Manuel MĂNĂȘTIREANU

Foto: Eugen Harasim

Oricâte cărți de Cioran ai citi, oricâte cărți despre Cioran ai citi, oricât timp din timpul tău ai dedica gândului despre el, ceva tot îți va scăpa. Ceva care, poate, e chiar Cioran, cel adevărat. Poate fi descris – și a și fost descris – Cioran cel din cărțile de tinerețe. Ale sale, firește. Poate fi prins în formule inteligente – și s-a și întâmplat nu o dată – Cioran cel din cărțile ulterioare. Adică: Cioran în română și Cioran în franceză. Înaltul pesimism care-i scrie atâtea pagini, și în română și în franceză, scapă însă unei definiții precise și, mai ales, neîndoielnice. Căci cum să-l definești neîndoielnic pe un „îndoielnic”, așa cum se definește el însuși într-o frază din „Caiete”?

Și tocmai asta încearcă, într-o linie din „Caietele” lui Cioran, aleasă de George Banu, Radu Penciucescu, secundat de Ovidiu Iuliu Moldovan secundat, la rândul lui, de Oana Vânătoru, Liviu Lucaci, Marius Florea Vizante, și de pianista Mihaela Vâlcea, în decorul Florilenei Popescu-Fărcășanu.

George Banu a ales o linie, să zicem așa, mai accentuat autoreferențială, din multe pe care le trasează, vizibil sau nu, aceste texte, necenzurate de vreo proprie dorință de publicare a Marelui Îndoielnic. În primul rând, pentru că un spectacol nu poate dura prea mult, iar unul ca acesta, cu dramatismul ascuns în notații fugare, fără alte ciocniri decât ale spiritului cu sine însuși, chiar mai puțin. Apoi, deoarece autorul „scenariului spiritual” care e *Celălalt Cioran* știe prea bine că, oricum, toată pânza fină de păianjen pe care și-o țese Cioran în cele peste 1000 de pagini ale „Caietelor” sale, scrise între 1957 și 1972, pentru a se elibera, dar de fapt spre a-și capta propria umbră în ea, nu ar putea fi redată într-un singur spectacol. Dar acesta, știe și George Banu și Radu Penciucescu, poate deschide o ușă înspre complicata rețea de gânduri, melancolii, amintiri sau justificări, din care se compun fulgurațiile cioraniene din cele 34 de caiete identice, pe care companioana sa de viață, Simone Boué, le-a crezut ani în șir unul singur, simbolizând (caietele) în afară ceea ce, de fapt, și era înăuntru: un singur Cioran, că-și amintește de bețivii Rășinariului, că se gândește cu evlavie (da!) la Bach, că e sătul de cuvinte, de scris, de vorbit...

George Banu a știut să pună în valoare și regretele lui Cioran pentru tinerețea sa absurdă, legionară, insistând în nucleul – dacă pot spune așa, – al spectacolului său, în fine, al scenariului ce avea să devină spectacol, asupra unor asemenea notații, a căror lipsă atâtea au incriminat-o: „Mă gândesc la anii 1933–34–35, la nebunia care mă cuprinsese, la ambițiile nemăsurate, la delirul <<politic>>, la scopurile mele practic demente – câtă vitalitate în dezechilibru. Eram un nebun neistovit. Acum sunt un nebun, dar istovit. În realitate, nici nu mai sunt nebun, numai rămân decât resturile vechii mele nebunii” sau „Eugen cu care am vorbit îndelung la telefon despre Garda de Fier și căruia îi spuneam că resimt un fel de rușine intelectuală pentru faptul că m-am lăsat sedus de ea îmi răspunde pe bună dreptate că dacă m-am lăsat <<păcălit>> e tocmai pentru că <<mișcarea era complet nebună>>”.

A nu se crede că acesta e rostul spectacolului. Am citi aceste fraze, tocmai spre a arăta celor care nu cred că ele există că... ele există. Cu tot ceea ce implică, în amonte...

Ovidiu Iuliu Moldovan era, atunci când am văzut eu spectacolul Naționalului bucureștean, un alt Cioran decât m-aș fi așteptat. Normal: nu e *Celălalt Cioran*? Vocile singurătății Marelui Îndoielnic, cei trei tineri actori și nu mai puțin tânăra pianistă, fac și ei/ele parte dintr-o idee marcată Banu–Penciucescu.

Marii autori ai spectacolului, Cioran–Banu–Penciucescu sunt, în fond, oameni care împărtășesc, în câte un fel, același destin, exilul. În viață și-n scris sau în arta teatrului. De aici și din exilul interior al actorilor, un alt/același Cioran.